

B-Emp., § 4. —² Es pot sospitar, doncs, fins i tot, que el tipus *lobe, lober* «grimace», «raillerie», «aduper», comentat per Sainéan en *Sources Indig.*, 18-19, en escriptors del N. de França dels Ss. XIV-XV i fins XVI, vinguin al capdavant del mateix grup de creació elemental, cf. el cat. *lluſa* 'drap penjat com a burla'.

Lluſrar, llufrejar, llufreta, V. *lloſrar* (LLUCAR)
Llugor, llugorós, V. *lluor* (LLUIR) *Lluició, lluir*¹⁰
(censos), V. *lloar*

LLUIR, 'aparèixer lluminós, brillar', del ll. LŪCĒRE id. □ 1.ª doc.: orígens.

«Pensa d'aquí exir / e veuràs sol e luna a esteles¹⁵
lu(s)ir, / e cel, terra e mar, castells, viles, ciutats / ---»,
Cerverí (*Sermó*, v. 166); «Lo cardenal --- viu una dona
qui seguia la professó, la qual era tota ornada d'aur e
d'argent e de pedres precioses, e sa cara *lubia* enaxí,
de les colors que s'avia posades, com *luen* les ymages²⁰
en les quals hom á posat verniç; lo cardenal s'agenollá
a la dona --- e dix que ella era semblant a ídola, e per
açò agenollava's a ella», Llull (*Blanq.*, NCL. II, 193.24);
«--- diu lo proverbí comú que 'a cavayll blastomat lo
pèl li *luu*'», Eiximenis (*Terç*, NCL. III, 46.6). Intensi-
ficant en forma pregnant usos com els anteriors, *lluir*²⁵
prengué, ja d'antic, el matís absolut de 'resplendir o
brillar per la seva bellesa, magnificència, elegància';
com ja en JRoig: «ans de matines / ella's levava / e-s
perfumava / fent-se ben olre; / los jorns de colre, / la
matinada, / era afaynada, / per ben *luir*, / al bell fe-
brir, / dos o tres hores» ('estava enfeïnada empolai-
nant-se, per *lluir*'), *Spill*, 2553.

Com que la història semàntica d'aquest verb ha variat poc, no caldrà donar-ne més cites, i quant a la forma, havent de renunciar ací a tractar de qüestions morfològiques, ens limitem a pocs detalls curiosos. Segons l'enquesta de Moll-Alcover ha deixat d'usar-se en el Capcir i en algunes localitats del Nordoest (Boí, Torre de Cabdella, Tamarit); a Mallorca i Menorca generalment es diu *lluesc, llueixes* etc. quan el verb és tr. (*ella llueix el vestit*) i *llus, lluu* etc. quan és intr. (*un estel qui lluu molt*); es pronuncia *luu* a totes les illes (menys la meitat O. de Menorca) i a Cadaqués, *lú* a Blanes, *lué* [??] a quatre localitats del Segre mitjà, i formes incoatives a la resta del domini (AORBB IV, 45-7).

De fet són molts els qui eviten *lluu* en el Principat, fins en literatura; però també l'usen alguns autors de llengua ben espontània, tot i distingida: «l'avar estima l'or com *lluu*, i el toca sensualment amb el delit de posseir-lo», Coromines (*La Vida Austera*, p. 353. 23, i ja igual a l'autògraf). En el parlar rústic, a Menorca, la pronúncia de *collir* com a *kui*, que molts articulen *kuyí*, ha dut a un present *cuu* per 'cull', i per ultracorrecció d'això ha nascut una forma *llui*: «no és or tot lo que *llui*», proverbí en Camps Merc. (*Folk. Men.* I, 301). Existeix també una pronúncia *loi*, ultracorrecta, sobretot en algunes parts de Mallorca, però no manca qui ho pronuncii també amb o en algun sec-⁶⁰

tor valencià: «en u dels centenars de la Reconquesta de València, en el que no pogueren *lloir-se* els de la ciutat», MGadea (*T. del Xè* I, 83; de nou, 374).

DERIV.: *Lluent* [Llull]: és el mot més estès i popular en català amb caràcter d'adjectiu equivalent del fr. *brillant*, cast. *brillante*, angl. *shining* (que és al que apunta PzCabr. a Eiv.: «*lluient*: brillante»). Avui té gran extensió el femení *lluenta* (descoratjat per Fabra, en les seves gramàtiques i diccs.), però usat fins per Verdager: «ni dels turons les verdes tunicelles / que ab ses congestes embelleix la veu, / com *lluhentes* y blanques lenticueles / de festivol vestit que 'ls posa Déu», «—Qui ha mort mon fill? --- Guifre --- responli —Jo! / Com un llampec de Tallaferro, ardenta, / la espasa vola vers son cor *lluhenta* / ---», Canigó IX, 13d, 26b; únic antic fou, és clar, el f. *lluient*: «St. Joan fo luerna ardent e *luent*», *VidesR*, 182v2, o bé «armes *lluents*», OPou (*TbPu.*, 171 etc.).

Un *lluient* 'superfície d'aigua, neta de vegetació' en els estanys o llocs estanyats, val., usat sovint en català per Blasco Ibáñez en el text de *Cañas y Barro* etc.; partida de la Marjal de l'arròs a Oliva, o a la Ribera del Xúquer: «en diuen el Portalet dels Ànets perquè hi havia un *luént d'ágya* Algemesí (1962); *luénta* petit rèptil «semblant a la sargantana però *lluenta*» Olocau de Carraixet, Benigànim (1962); «*lluén* reptil que al más pequeño golpe se rompe como el cristal», Vall d'Àneu (Pol, 21).

Lluentar v. transitiu 'tornar lluent', cast. «abrillantar», and. (DÁg.); *lluentir*; Careta (*Barbr.*, 457) denuncia amb raó *abrillantar* com a castellanisme, a reemplaçar per *enlluentir*, *enlluentar*. *Lluentejar* intr. 'lançar guspires, resplendors', Verdager; «en tota obra poètica el caos ha de *lluentejar* a través del vel de l'enteniments», Maragall (*E. d'Ofierdingen*, O. C. Per. I, 625, crec traduïnt *durchschimmern*).

Lluentó i *lluistri* són els mots que Fabra recomanà, en *Conv. Filol.* (i DFa.), per reemplaçar el castellanisme *lentejuela*, que molts usaven mig-assimilat com *llentiqüela* (Verdager, Canigó IX, 13d) o *antiqüela*; una altra variant que s'ha usat i no és dolenta, és *lluentina*: «el millor i més llampant que els guerrers de Castella posseïen, ells s'ho van endur cap al camp de batalla; els poetes són també sotraguejats, com el comú del poble, per les riques *lluentines* movibles» escrivia el crític vilanoví Jos. Fc. Ràfols (n. 1889) en un article d'«El Matí» (IX-1931) sobre *El Sentimiento de la Ri. en Cast.* de Coromines. *Lluentor* [cançó popular, «ya'n llansa gran *lluentó*», MilàF, *Romancerillo*, 218F, també 180]. *Lluentós*.

Llueres. *Lluit* [1643], *lluïda*. *Lluïdera*. *Lluïdesa*. *Lluïdissa*. *Lluïdor*. *Lluïment* [Lacav.]. *Deslluït*, *deslluïr*, *deslluïment*. *Eslluïr-se*. *Alluïr*, *alluïnar*. *Circumlluïr*. Per a *entrelluir* i *entrelluu*, vegeu a LLUCAR.

Lluerna, del ll. LŪCĒRNA 'llàntia', 'flam' (que era *lúcerna*, amb vocalisme apofònic, en ll. clàssic, però esdevingué *lúcerna* en llatí vulgar per influència del radical del verb, d'on el vocalisme de l'oc. *luzerna* i del cat., així com dels manlleus cèltics, irl. *luacharn*, ky. *lygorn*, M-L., *KJRPb.* II, 72): a) 'flam, llàntia o fanal